

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**СИЛАБУС МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ**

Розробник:
Мокляк Оксана,
к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2023 р.

Назва навчальної дисципліни	Психологія спілкування
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Мокляк Оксана, к. філол. н. <i>Контакти:</i> ауд. 459, навчальний корпус № 4 e-mail: oksana.mokliak@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/moklyak-oksana-ivanivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	Усі спеціальності 2 курсу
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Психологія».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у студентів наукового розуміння основ психології спілкування, різних підходів до феноменології і конкретних проявів спілкування, ознайомлення з психологією впливу у спілкуванні, основними принципами ефективного спілкування.

Основні завдання навчальної дисципліни: ознайомити з головними компонентами міжособистісного спілкування та їх особливостями; розкрити механізми соціальної перцепції та особливості першого враження і розуміння співрозмовника; схарактеризувати чинники та умови ефективного спілкування; способи і прийоми розв'язання конфліктів у міжособистісному спілкуванні; оволодіти категоріальним апаратом психології спілкування.

Компетентності:

загальні:

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність, бути критичним і самокритичним).

Результати навчання:

РН 1. Розуміти закономірності та особливості розвитку особистості, сутність психічних явищ; аналізувати комунікативну діяльність співрозмовника, ефективно використовувати вербальні та невербальні засоби комунікацій у професійній діяльності, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	серед них			усього	серед них		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Спілкування як феномен психології. Основні характеристики спілкування	14	4	2	8	13	2	-	11
Тема 2. Невербальна комунікація	14	2	2	10	11	-	-	11
Тема 3. Сприйняття партнера. Мистецтво слухання та взаєморозуміння	14	2	2	10	13	-	2	11
Тема 4. Психологія впливу. Ефективні форми самовираження	12	2	2	8	13	2	-	11
Тема 6. Ефективні технології спілкування та комунікативна діяльність	12	2	2	8	11	-	-	11
Тема 7. Конфлікти у спілкуванні: причини, шляхи запобігання і розв'язання	12	2	2	8	11	-	-	11
Тема 8. Ділове спілкування	12	2	2	8	11	-	-	11
Серед них індивідуальне завдання	-	-	-		7	-	-	7
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

Оцінювання результатів навчання

Форми оцінювання результатів навчання для денної форми навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових контрольних робіт	Виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи	
РН 1	15	21	29	35	100
Разом	15	21	29	35	100

Форми оцінювання результатів навчання для заочної форми навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань	Виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи	Виконання індивідуального завдання	
ПР 1	5	5	35	55	100
Разом	5	5	35	55	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни для денної форми навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на занятті	Виконання навчальних завдань на практичних заняттях	Виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи	Виконання тестової контрольної роботи	
Тема 1. Спілкування як феномен психології. Основні характеристики спілкування	5	3	5		13
Тема 2. Невербальна комунікація		3	5		8
Тема 3. Сприйняття партнера. Мистецтво слухання та взаєморозуміння	5	3	5		13
Тема 4. Психологія впливу. Ефективні форми самовираження		3	5	14	22
Тема 6. Ефективні технології спілкування та комунікативна діяльність	5	3	5		13
Тема 7. Конфлікти у спілкуванні: причини, шляхи запобігання і розв'язання		3	5		8
Тема 8. Ділове спілкування		3	5	15	23
Разом	15	21	35	29	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на занятті	Виконання навчальних завдань на практичних заняттях	Виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи	Індивідуальне завдання	
Тема 1. Спілкування як феномен психології. Основні характеристики спілкування			5		5
Тема 2. Невербальна комунікація			5		5
Тема 3. Сприйняття партнера. Мистецтво слухання та взаєморозуміння	5	5	5		15
Тема 4. Психологія впливу. Ефективні форми самовираження			5		5
Тема 6. Ефективні технології спілкування та комунікативна діяльність			5		5
Тема 7. Конфлікти у спілкуванні: причини, шляхи запобігання і розв'язання			5		5
Тема 8. Ділове спілкування			5		5
Індивідуальне завдання				55	55
Разом	5	5	35	55	100

**Критерії та шкала оцінювання опитування на практичних заняттях
для здобувачів вищої освіти**

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
<p>5 балів×3 опитування</p>	<p>5 – студент якісно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі й всебічні знання з теми, чітко усвідомлює основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи тих проблем, на високому рівні володіє державною мовою, має цілком сформовані навички професійної комунікації;</p> <p>4 – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, висвітлює основні положення з першоджерел та рекомендованої літератури; висловлює свої міркування з приводу тих чи тих проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу матеріалу; наявні незначні мовленнєві помилки, має цілком сформовані навички професійної комунікації;</p> <p>3 – студент загалом оперує теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань, виявляє недостатній рівень володіння нормами літературної мови, має частково сформовані навички професійної комунікації;</p> <p>2 – студент поверхнево висвітлює проблему, монологічне мовлення є фрагментарним, лексика та граматична будова висловлювання потребують збагачення й урізноманітнення;</p> <p>1 – студент має фрагментарні знання з теми, допускає значну кількість помилок, виявляє недостатні навички спілкування в усній формі державною мовою;</p> <p>0 – студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички та навички професійної комунікації не сформовані.</p>

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань на практичних заняттях

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	
<p>3 бали×7 завдань</p>	<p>3 бали</p>	<p>Творче завдання виконано правильно, проблемна ситуація розв’язана; студент формулює думки логічно, доступно, обстоює власну позицію, модифікує висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника; вправно аналізує та оцінює комунікативну діяльність; адекватно застосовує психологічні прийоми та методи комунікативної взаємодії у майбутній професійній діяльності.</p>

	2 бали	Творче завдання виконано правильно, проблемна ситуація розв'язана; студент формулює думки логічно, доступно, обстоює власну позицію, модифікує висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника; аналізує та оцінює комунікативну діяльність; адекватно застосовує психологічні прийоми та методи комунікативної взаємодії у майбутній професійній діяльності.
	1 бали	Творче завдання виконано частково, проблемна ситуація розв'язана частково; студент частково застосовує навички формулювання думки логічно, доступно, модифікує висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника; частково застосовує психологічні прийоми та методи комунікативної взаємодії у майбутній професійній діяльності.
	0 балів	Творче завдання не виконане, проблемна ситуація не розв'язана; студент не демонструє навички формулювання думок логічно, доступно, не обстоює власну позицію; не аналізує та не оцінює комунікативну діяльність; не застосовує психологічні прийоми та методи комунікативної взаємодії у майбутній професійній діяльності.

**Критерії та шкала оцінювання виконання тестових завдань контрольної роботи
для здобувачів вищої освіти**

14 балів × 1 контрольна робота, 15 балів – 2 контрольна робота

13–15 балів – студент якісно засвоїв матеріал, уміє працювати самостійно, уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань.

9–12 балів – студент добре засвоїв матеріал, але допускає помилки; застосовує на достатньому рівні набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

5–8 балів – студент частково засвоїв матеріал, демонструє середній рівень знань у процесі розв'язання практичних завдань.

0–4 бали – має поверхневі теоретичні знання, демонструє низькі результати, студенту бракує теоретичних знань для розв'язання практичних завдань.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь так: 1. А	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь так: 1. А, Б, В.	0 або 1 бал: 1 бал , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Відкрите завдання на пояснення явища або висвітлення певної інформації з курсу. Завдання складається із запитання, на яке здобувач має дати вичерпну, лаконічну відповідь.	0 або 1 бал 1 бал – за правильну відповідь. 0 балів – якщо не надано відповідь або вона є помилковою.

Відкрите завдання на відновлення послідовності. Завдання складається з основи та переліку явищ, фактів, процесів які треба позначити цифрами в правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти записав цифри в послідовності так: 1→3→2→4.	0 або 1 бал 1 бал – за повністю виконане завдання. 0 балів – за неправильно виконане завдання.
Максимальна кількість балів	29

Критерії та шкала оцінювання виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи для здобувачів вищої освіти

5 балів × 7 тестів

5 балів – студент якісно засвоїв матеріал, уміє працювати самостійно, уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань.

4 бали – студент добре засвоїв матеріал, але допускає помилки; застосовує на достатньому рівні набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.

2–3 балів – студент частково засвоїв матеріал, демонструє середній рівень знань у процесі розв’язання практичних завдань, уміє працювати самостійно.

0–1 бали – має поверхневі теоретичні знання, демонструє низькі результати, студенту бракує теоретичних знань для розв’язання практичних завдань, не сформована навичка самостійно здобувати знання.

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь так: 1. А	0 або 0,5 бала: 0,5 бала , якщо вказано правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання із простим множинним вибором (багатовибіркове). Завдання складається з основи та чотирьох – семи варіантів відповідей, з яких кілька правильних. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь так: 1. А, Б, В.	0 або 0,5 бала: 0,5 бала , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Закрите завдання на перехресну відповідність. Завдання складається з основи та двох стовпчиків інформації, позначених цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконання завдання передбачає встановлення відповідності (утворення «логічних пар») між інформацією, позначеною цифрами та буквами. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти поряд із цифрою (від 1 до 3) записав букву (від А до В): 1. А; 2. В; 3. Б.	0 або 0,5 бала: 0,5 бала , якщо вказано кожен правильну відповідь; 0 балів , якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
Максимальна кількість балів	35

**Критерії та шкала оцінювання виконання індивідуального завдання
(контрольна робота) для заочної форми навчання**

Розподіл балів в межах варіанта контрольної роботи		Критерії оцінювання
Завдання	Бали	
1	0 – 15	40 – 55 балів студент засвоїв теоретичний матеріал; виконані усі завдання; застосовано для оформлення результатів контрольної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом; оформлення результатів контрольної роботи логічне та послідовне.
2	0 – 20	
3	0 – 20	
1	0 – 10	25 – 40 балів студент засвоїв теоретичний матеріал, наявне вміння орієнтуватися в ньому за наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами; оформлення виконаних завдань контрольної роботи є послідовним
2	0 – 15	
3	0 – 15	
1	0 – 8	15 – 24 бали студент не повністю засвоїв теоретичний матеріал, недосконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутнє виконання певних завдань
2	0 – 8	
3	0 – 8	
1	0 – 4	0 – 14 балів студент не опанував навчальний матеріал, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення
2	0 – 5	
3	0 – 5	

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, за відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. У процесі виконання завдань магістранти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних

навчальних платформах. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Борг Д. Мистецтво говорити: Таємниці ефективного спілкування. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
2. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : НФаУ, 2018. 140 с.
3. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 240 с.

Допоміжні

1. Головаха Є. І., Паніна Н. В. Психологія людського взаєморозуміння. 2-е вид., зі змінами та доп. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2014. 223 с.
2. Васильєва О. А. Психологія ділового спілкування : навчально-методичний посібник. Ізмаїл : ІДГУ, 2018. 177 с.

Інформаційні ресурси

1. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153578336.pdf>
2. Засоби спілкування URL: https://pidruchniki.com/15941024/psihologiya/zasobi_spilkuvannya
3. Курило О. Й., Розман І. І. Вербальні та невербальні аспекти культури спілкування. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.3/28.pdf>.
4. Основні форми спілкування. Монологічні. URL: https://pidruchniki.com/12281128/psihologiya/osnovni_formi_spilkuvannya.
5. Основні форми спілкування. Діалогічні. URL: https://pidruchniki.com/00000000/psihologiya/dialogichni_vistupi.